

KMETIJSTVO

Proizvodnja na kmetijskem posestvu v Vukovarju

Specializacija proizvodnje

Eden izmed pogojev za uvedbo nove delovne organizacije na kmetijskem posestvu Vukovar, je bila razen mehanizacije tudi specializacija proizvodnje.

Prej so na tem posestvu pridelovali okrog 30 raznih kultur, od katerih jih je bilo precej nerentabilnih: ali jih tržišče sploh ni zahtevalo, ali pa niso mogle kriti svojih stroškov proizvodnje. Sedaj so število kultur skrcili le na nekaj osnovnih, in to:

- pšenica,
- koruza,
- lucerna,
- soja,
- sladkorna pesa.

Posamezni obrati, ki pripadajo temu posestvu, so še bolj zmanjšali število kultur. Tako so na primer na kmetijskem posestvu Dubrava posejali samo

tri kulture, in to: pšenico, koprpljo in lucerno.

Ob zmanjšanju števila kultur so v prvi vrsti računali z njihovo rentabilnostjo. Prej so imeli več nerentabilnih kultur, ki niso mogle poplačati svojih proizvodnih stroškov, nekaterih pa celo trg ni zahteval. Sedaj so te kulture odpadle, ostale pa so samo najbolj rentabilne. Tako so odpadle tudi najbolj znatne izgube, ki jih je to posestvo imelo s pridelovanjem določenih nerentabilnih kultur.

Z zmanjšanjem števila kultur je olajšano tudi obdelovanje zemlje. Lani je kmetijsko posestvo v Vukovarju prvič uspelo pravočasno obdelati vsak posevek. Prej pa, ko je bilo veliko števil kultur, ki so se dohitevale, je ostalo precej posevkov neobdelanih ali pa napol obdelanih. Računajo, da je tako kmetijsko posestvo izgubljalo

okoli 4 milijone dinarjev na leto. Sedaj so tudi te izgube odpadle.

Ob zmanjšanju števila kultur so razumali tudi s kvaliteto zemlje kakor tudi s potrebami samega posestva po posameznih pridelkih.

Specializacija proizvodnje je v marsičem olajšana zaradi uporabe kmetijskih strojev. S tem je hkrati omogočena tudi naslednja uporaba novega sistema nagrajevanja, ki ga je mogoče lažje uporabiti tam, kjer je manj kultur, tam, kjer je proizvodnja specializirana.

Brez »Naše skupnosti« ne more biti kvalitetnega sodelovanja in odločanja v organih družbenega upravljanja.

Mehanizacija proizvodnje

Uvedba nove delovne organizacije, zlasti sistema nagrajevanja je bila na kmetijskem posestvu v Vukovarju omogočena predvsem z mehanizacijo kmetijskih del, ki je bila precej močnejša v zadnjih dveh letih. Želijo mehanizirati vso poljedelsko proizvodnjo. Pri obdelava-

ravaajo začeti mehanizirano molžo).

Delo v vinogradih je tudi že povsem mehanizirano. Novi plantažni vinogradi, v katerih je obdelovanje mehanizirano, dajo mnogo večje hektarske donose, kar je razvidno iz naslednjega pregleda donosov lani:

— donos v starih nasadih	60 metrskih q
— donos v novih nasadih	113 "
— dohodek v novih vinogradih	121.960 din/ha
— izguba v starih nasadih	74.140 din/ha

vi ozimnih žit so to večinoma že dosegli, letos pa bodo mehanizacijo uvedli povsem. Mehanizirali so tudi obdelovanje konoplje — razen žetve. Pri obdelovanju koruze pa še vedno prevladuje ročno delo (okopavanje in trganje).

Letos računajo z obsežnim planom mehanizacije. Nabavili bodo še šest kombajnov. Tako bodo v celoti mehanizirali proizvodnjo žita. Razen tega bodo letos mehanizirali tudi žetev konoplje in koruze. Kmetijsko posestvo bo letos reševalo vprašanje mehanizacije tudi pri živinoreji. (Pitanje prašičev so že mehanizirali, letos pa name-

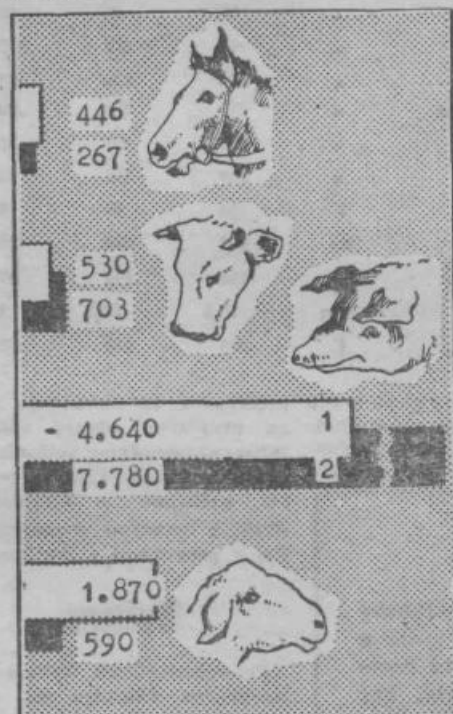
Mehanizacija proizvodnje je precej zmanjšala število delovne sile. (Število stalnih delavcev se je znižalo od 550 na 280). To je pred delavski svet in upravo posestva postavilo nalogo: rešiti vprašanje zaposlitve delavcev, ki so ostali brez dela. Ta problem so delno rešili tako, da je del stalnih delavcev dobil sezonsko delo, tako da se je zmanjšala potreba po sezonski delovni sili. Razen tega se bo določeno število delavcev lahko zaposlilo v novih delavnicah, ki so jih zgradili v tovarni konoplje tega posestva, pa tudi pri vinoreji. (Pitanje prašičev so že mehanizirali, letos pa name-

PROIZVODNOST ŽIVINE BI BILA LAHKO VEČJA

Od leta 1952 doslej se je število živine na kmetijskem posestvu v Vukovarju znatno povečalo. To vidimo iz naslednjega pregleda:

	Stanje živine 1952	Stanje 1955
Konji	446	267
Goveda	530	703
Prašiči	4.640	7.780
Ovce	1.870	590

To je brez dvoma pozitivno gibanje v razvoju živinoreje. Zmanjšano število konj je posledica mehanizacije kmetijskih del, ki je zelo napredovala v zadnjih letih. Po drugi strani se je zelo povečalo število goved in prašičev, tako da je sklad živine v celoti dosegel nivo, ki je potreben takšnemu posestvu.

Porast števila živine na kmetijskem posestvu v Vukovarju. Beli stolpci število živine v letu 1952, črni v letu 1955.

Toda produktivnost živine še vedno ni na višini. Res je sicer, da je uvedba novega sistema nagrajevanja nekoliko vplivala na večjo produktivnost živine, toda ne toliko,

kolikor bi se lahko dvignila na modernem velikem posestvu. Proizvodnja na žival je bila v letu 1955 v primerjavi z letom 1952, ko so uvedli novi sistem nagrajevanja takae:

	1952	1955
Donos na žival		
Mleko (na 1 kravo)	1.870 l	1.978 l
Volna (na 1 ovco)	4,7 kg	3,38 kg
Mladi prašički (na 1 svinjo)	106 kg	121 kg
Število prašičkov (na 1 svinjo)	10,25 kos.	11,5 kos.

Zlasti preseneča slaba mlečnost krav in določeno znižanje proizvodnje volne na žival. Glede kravje mlečnosti, vukovarsko kmetijsko posestvo — ki je sicer v poljedelstvu doseglo dobre rezultate — zelo zaostaja za nekaterimi zadrugami in kmetijskimi posestvi, kjer znaša mlečnost krav približno 3000 litrov na leto, ponekod pa je še višja (na kmetijskem posestvu Jasenovac na Belju znaša n. pr. okoli 4000 l). To je nizka mlečnost v primerjavi s sodobnimi modernimi kmetijskimi posestvi v tujini, kjer dajejo krave po 6000 l in še več (Nizozemska). Ti podatki nam kažejo, kako velike so še vedno rezerve v živinoreji na kmetijskem posestvu v Vukovarju, pa tudi na številnih drugih posestvih.

Kot vzrok zaostajanja živinoreje za poljedelstvom na kmetijskem posestvu v Vukovarju navajajo slabo živinsko raso. Sedaj podvzemajo korake, da bi se rasa s selekcijo izboljšala. V nekaterih hlevih, kjer so že storili selektivne ukrepe in dosledno uvedli novi sistem nagrajevanja, je produktivnost živine precej večja. (Na obratu »Dubrava« se n. pr. mlečnost krav giblje do 3000 l.)

Vukovarski primer in zlasti primer poljedelske proizvodnje kaže, da se pri pospeševanju in povečanju proizvodnje lahko precej doseže z ustreznim sistemom nagrajevanja. Toda primer tega posestva, zlasti zastran živinoreje, kjer je bil novi sistem nagrajevanja vpeljan leta 1952, pravtako potrjuje, da sama uvedba novega sistema nagrajevanja in nove delovne organizacije še ne rešuje vprašanja proizvodnje in delovne produktivnosti v kmetijstvu. Tu je potreben cel kompleks ukrepov, vse od mehanizacije proizvodnje do selekcije živine, uporabe sodobnih metod v obdelovanju zemlje in negi živine. Ob dobri organizaciji dela vse to predstavlja poročstvo za večjo kmetijsko proizvodnjo. Delavski svet in uprava posestva se tega zavedata in že podvzemata vrsto ukrepov, kakor so mehanizacija in specializacija proizvodnje, selekcija živine itd.

Vsestranska aktivizacija v zadrugah okraja Brčko

Od 75 kmetijskih zadrug, kolikor jih je v okraju Brčko, jih je bilo lani kreditno sposobnih samo 27. Sedaj so vse zadruge, razen šestih popravile to stanje z lastnimi sredstvi, s posojili in s pomočjo okrajnega ljudskega odbora.

Po zaključnih računih za leto 1954 so izgube znašale 24 milijonov, lani pa niti 1 milijon. Dobički pa so se podeseterili — povečali so se od 12 na 120 milijonov. V teku leta 1955 je prišlo v zadružno sklade 108,5 milijona — dvakrat več od zneska, ki je bil v nji ob pričetku leta.

Med drugim so ta napredek dosegli zaradi dobre letine, vendar pa tudi zaradi boljšega dela zadrug. Tako se je n. pr. promet kmetijskih pridelkov podvojil. Zadruge so med drugim uspešno prevzemale tudi kontrahiranje nekaterih pridelkov.

Zadružna dejavnost je postala živahnejša na vseh področjih. Opravili so zimsko škropljenje nad 600 tisoč dreves. Ustanovili so zadružno hranilnico, sedaj pa jo razširjajo in ustanavljajo hranilnice in posojilnice v zadrugah. Formirali so zadružno revizijsko organizacijo. Udeležba kmetovalcev v zadružnem življenju je dokaj večja; včasih so se zadružni občini zbori v okraju zavlekli tudi po 4 mesece, nekateri so zaradi slabše udeležbe zadružnikov odlagali tudi po tri ali štirikrat. Letos ni bil preložen prav noben občini zbor. Razprave so živahnejše, v nekaterih primerih pa so na samem občnem zboru udeleženci povišali svoje deleže.

Je pa več stvari, ki zavirajo ta splošni napredek zadrug, vendar ne bi mogli reči, da se ne bi dale odpraviti. Naj med drugim omenimo, da zadružni sklad kmetijskih strojev ne narašča tako hitro, kakor bi objektivno lahko, v posameznih primerih pa se sploh ne povečuje. V občini Dragaljevac so kmetovalci v zadnjih treh letih privatno kupili 6 mlatalnic, število zadružnih mlatalnic pa se je hkrati zelo zmanjšalo. Prav tako moramo ugotoviti, da je v zadružnem prometu industrijskega blaga precej malo materiala za gospodarstvo in pospeševanje kmetijske proizvodnje.

V prometu kmetijskih pridelkov v načelu sprejeli »ristorno« (t.j. naknadno izplačevanje dela dobička proizvajalcem). Toda lani so — predvsem zaradi slabe evidence — ristorno izplačali samo v nekaterih zadrugah in še v teh evidenca, ki je bila osnova za razdeljevanje ristorna, ni bila povsem sigurna. Letos si prizadevajo izboljšati tudi to. Med drugim so tiskali knjižice, ki služijo za evidenco, vendar jih še niso razdelili.

Kmetijske zadruge razpolagajo v svojih skladih s približno 120 milijoni dinarjev. Nimajo pa nobenih določenih planov za uporabo teh skladov. Razen tega jih v precejšnji meri ne morejo uporabiti, ker so »zamrznjeni« v velikih zalogah, terjatvah in predurjih.

Ob koncu moramo poudariti tudi napore za odpravo teh pomanjkljivosti. Teh naporov je več pri okrajni zadružni zvezi kakor pri samih zadrugah.